

1. Paskirtis ir taikymo sritis:

1.1 Procedūra skirta slaugos specialistui, kuris, paskyrus gydytojui, kokybiškai, saugiai ir tinkamai pacientui paims kraują iš venos vakuominiu mėgintuvėliu (arba į vakuuminės kraujo surinkimo sistemas).

2. Sutrumpinimai ir sąvokos:

2.1 ENG- eritrocitų nusėdimo greitis.

3. Nuorodos:

3.1 Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas 2013 m. liepos 18 d. Nr. V-706 Lietuvos higienos norma HN 66:2013, „Medicininį atliekų tvarkymo saugos reikalavimai“.

3.2 Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas 2012 m. spalio 19 d. įsakymas Nr. V-946 Lietuvos higienos norma HN 47-1:2012, „Sveikatos priežiūros įstaigos. Infekcijų kontrolės reikalavimai“.

3.3 Viešosios įstaigos Kaišiadorių pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriaus 2016 m. kovo 30 d. įsakymas Nr. V-13 Viešosios įstaigos Kaišiadorių pirminės sveikatos priežiūros centro rankų higienos procedūra.

3.4 Viešosios įstaigos Kaišiadorių pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriaus 2014 m. sausio 2 d. įsakymas Nr. V-1 Viešosios įstaigos Kaišiadorių pirminės sveikatos priežiūros centro medicininių atliekų tvarkymo ir šalinimo tvarka.

3.5 Viešosios įstaigos Kaišiadorių pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriaus 2014 m. sausio 2 d. įsakymas Nr. V-1 Viešosios įstaigos Kaišiadorių pirminės sveikatos priežiūros centro procedūrinio kabineto valymo ir dezinfekcijos planas.

3.6 Viešosios įstaigos Kaišiadorių pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriaus 2014 m. sausio 2 d. įsakymas Nr. V-1 Viešosios įstaigos Kaišiadorių pirminės sveikatos priežiūros centro medicinos prietaisų valymo ir dezinfekcijos procedūra.

3.7 R. Balčiūnienė, R. Januškevičiūtė, I. Kuzminskienė, B. Markevičienė, V. Rastėnienė, V. Veličkienė. Slaugos ir asmens sveikatos priežiūros procedūros. Mokomoji knyga. Antras pataisytas leidimas. Kaunas; 2016.

4. Valdymas:

4.1 Šią tvarką valdo bendrosios praktikos slaugytoja.

4.2 Ši tvarka laikoma administracijoje, o kopija kiekvienoje darbo vietoje, kur atliekama procedūra.

4.3 Ši tvarka peržiūrima 1 kartą per penkis metus ir įsigaliojus naujiems reikalavimams, reglamentuojantiems šį procesą. Visi šio dokumento pakeitimai įforminami raštiškai, pakeičiant visus valdomus egzempliorius.

5. Atsakomybė:

5.1 Už tinkamą kraujo paėmimą iš venos vakuuminiu mėgintuvėliu atsako bendrosios praktikos slaugytoja.

5.2 Už saugų ir kokybišką kraujo iš venos vakuuminiu mėgintuvėliu paėmimą pacientams periodinę kontrolę atsako slaugos administratorius.

6. Priemonės:

6.1 Vienkartinės nesterilios pirštinės.

6.2 Vakuuminė kraujo ėmimo sistema: sterili speciali adata, adata su adapteriu, vienkartinis ar daugkartinis dezinfekuotas plastikinis laikiklis, mėgintuvėliai.

6.3 Specialus indas su užrašu „Krauju plintanti infekcija“.

6.4 Sterilūs vatos tamponai.

6.5 Odos antiseptikas.

6.6 Tinkamos priemonės rankų higienai (vanduo, muilas, antiseptikas).

6.7 Timpa.

6.8 Pagalvėlė.

6.9 Žirklys.

6.10 Pleistras.

6.11 Tacelė.

6.12 Konteineris infekuotoms atliekoms.

7. Veiksmų aprašymas:

7.1 Slaugytojo pasiruošimas procedūrai:

7.1.1. Nuvalykite dezinfekcinėmis priemonėmis procedūrinio kabineto darbo vietą (žr. procedūrinio kabineto valymo ir dezinfekcijos planas).

7.1.2. Patikrinkite mėgintuvėlių, adatos, paketų, vatos tamponų sandarumą ir galiojimo laiką; draudžiama naudoti sudrėkusius, įplėštus ar kitaip sugadintus paketus.

7.1.3. Ėminį užregistruokite į žurnalą (įregistravimo Nr., paciento vardas, pavardė, data, kokie tyrimai atliekami, paėmusios kraują slaugytojos vardas, pavardė).

7.1.4. Ant vakuuminio mėgintuvėlio didžiosiomis raidėmis užrašykite paciento vardą, pavardę, ėmimo datą, laiką ir įregistravimo Nr.

7.1.5. Atlikite rankų higieną (žr. rankų higienos procedūra).

7.1.6. Užsimaukite vienkartinės pirštines.

7.2 Paciento paruošimas procedūrai:

7.2.1. Patikrinkite paciento pavardę ir vardą.

7.2.2. Paaiškinkite pacientui apie atliekamą procedūrą, jos reikalingumą, veiksmy atlikimo seką.

7.2.3. Suteikite pacientui patogią kūno padėtį, paguldykite arba pasodinkite.

7.3 Procedūros atlikimas:

7.3.1. Įvertinkite paciento venų būklę ir pasirinkite tinkamą veną.

7.3.2. Padėkite pagalvėlę po paciento ranka.

7.3.3. Užveržkite timpą 15-20 cm aukščiau dūrio vietos (tik ne ant nuogo kūno).

Jeigu yra galimybė paimti veninio kraujo nenaudojant timpos, geriau taip ir padaryti, nes ji daro poveikį tyrimų rezultatams. Užveržtą timpą laikyti ne ilgiau kaip 1 min. Nereikia pacientui gniaužyti kumštį, masažuoti veną, nes tai gali sukelti hipoksiją, laikiną venos stazę, o dėl to pasikeičia kai kurių labilių kraujo komponentų koncentracija.

7.3.4. Dezinfekuokite odą injekcijos vietoje 5-10 cm spinduliu steriliu vatos tamponu, suvilgytu odos antiseptiku (būtina išlaukti gamintojo rekomenduojamą ekspozicijos laiką ir leisti odai išdžiūti).

Injekcijos vietą dezinfekuoti galima dviem būdais:

Pirmas būdas-sukamuoju judesiu iš injekcijos vietos centro nuvalomas paciento odos paviršius.

Antras būdas-braukdami viena kryptimi iš viršaus į apačią nuvalomas didesnis paciento odos paviršius.

7.3.5. Įsukite adatą į mėgintuvėlio laikiklį, nuimkite apsauginį adatos dėklą, pradurkite odą, adatą durkite į veną taip, kad ji būtų beveik lygiagrečiai odai.

7.3.6. Viena ranka fiksuokite mėgintuvėlio laikiklį su adata, kita ranka į mėgintuvėlio laikiklį iki galo įstumkite vakuuminį mėgintuvėlį, kad viduje esanti adata perdurtų mėgintuvėlio kamštelį.

7.3.7. Pasirodžius pirmiems kraujo lašams , timpą atleiskite.

7.3.8. Prisipildžius mėgintuvėliui kraujo iki kiekio žymos, ištraukite jį iš laikiklio ir keletą kartų pavartykite, kad kraujas susimaišytų, bet nesusidarytų putos.

Biocheminiams tyrimams skirto kraujo (be antikoagulantų) maišyti negalima, mėgintuvėlis su krauju pastatomas vertikaliai į specialų indą su užrašu „ Krauju plintanti infekcija“.

7.3.9. Ištraukite adatą iš venos ir išmeskite ją į konteinerį aštrioms infekuotoms atliekoms(žr. Viešosios įstaigos Kaišiadorių pirminės sveikatos priežiūros centro medicininių atliekų tvarkymo ir šalinimo tvarka).

7.3.10. Ant punkcijos vietos uždėkite sterilų vatos tamponą, suvilgytą odos antiseptiku.

7.3.11. Perspėkite pacientą, kad nesulenktų rankos per alkūnę, nes nepakankamai užspaudus dūrio vietą, gali susidaryti hematoma arba vena gali sukietėti. Perspėkite pacientą, kad užspaudęs vatos tamponėliu dūrio vietą, palaikytų ne mažiau 2-3 min.

7.3.12. Priklijuokite pleistru arba lipnia medžiaga.

7.4 Procedūros pabaigimas:

7.4.1. Panaudotus vienkartinės priemonės, tvarsliaavą sudėkite į infekuotų atliekų konteinerį (žr. medicininių atliekų tvarkymo ir šalinimo tvarka), o panaudotas adatas į konteinerį skirtą aštrioms infekuotoms atliekoms (žr. medicininių atliekų tvarkymo ir šalinimo tvarka).

7.4.2. Panaudotas daugkartines priemones dezinfekuokite ir valykite laikantis dezinfekcijos reikalavimų (žr. medicinos prietaisų valymo ir dezinfekcijos procedūra).

7.4.3. Dezinfekuokite darbo vietą po paciento priėmimo (žr. procedūrinio kabineto valymo ir dezinfekcijos planas).

7.4.4. Nusimaukite pirštines.

7.4.5. Atlikite rankų higieną (žr. rankų higienos procedūra).

7.4.6. Kraujo ėminius pristatykite į laboratoriją per 45 min.

7.4.7. Ant siuntimo tyrimui formos užrašykite kraujo paėmimo laiką (val. min.), kokioje padėtyje paimtas kraujas iš venos, kas paėmė kraują tyrimams (vardas, pavardė arba spaudas).

7.5 Veninio kraujo paėmimo eiliškumas pagal tyrimus:

7.5.1. Biocheminiams tyrimams (kamštėlis geltonas) t. y. tuščias ar su geliu mėgintuvėlis.

7.5.2. Krešėjimo tyrimams (kamštėlis žydras) t. y. mėgintuvėlis su citratu.

7.5.3. Hematologijai (kamštėlis violetinis).

7.5.4. ENG (kamštėlis juodas).

7.6. Neleistina:

7.6.1. Imant mėginius vakuumine sistema, prieš laiką nutraukti vakuumą, t. y. mėgintuvėlį ištraukti anksčiau, nei jis prisipildo.

7.6.2. Atidaryti vakuuminio mėgintuvėlio dangtelį ir kraują per adatą lašinti į mėgintuvėlį.

7.6.3. Nuimti vakuuminio mėgintuvėlio dangtelį po mėgintuvėlio prisipildymo ir perpilti iš jo kraują į kitą mėgintuvėlį.

7.6.4. Mėgintuvėlius nešti į laboratoriją rankoje ar įvyniotus į tyrimo lydraštį.